

Καταβόθρα Μανικίων Ευβοίας

ΑΡΧΕΙΟ ΣΠΕΛΕΟ

Ν. ΒΟΥΤΥΡΟΠΟΥΛΟΣ, Δ. ΚΟΜΠΙΛΗΡΗΣ

Εξερευνήσεις των πέντε τελευταίων χρόνων στους ορεινούς όγκους της κεντρικής Εύβοιας, περιοχή που ουσιαστικά παρέμενε άγνωστη στους σπηλαιολόγους, έφεραν στο φως πολλά σπήλαια, τα περισσότερα των οποίων είναι καταβόθρες. Η μεγαλύτερη από αυτές βρίσκεται στις παρυφές του βουνού Σκοτεινή -παρακλάδι της Δίρφης- που είναι και η μεγαλύτερη γνωστή καταβόθρα της Ελλάδος.

Η θέση της είναι σε υψόμετρο 690 μέτρων και σε απόσταση 2.5χλμ. βορειοδυτικά του χωριού Μανίκια. Ένας χωματόδρομος 4χλμ. οδηγεί στην πηγή Ψούχρη και μετά από πεζοπορία 20' βρίσκεται η είσοδος του σπηλαίου, που είναι πραγματικά εντυπωσιακή λόγω του ότι δέχεται τα νερά ενός ποταμού. Επιπλέον το σπήλαιο αποχετεύει όλη την ορεινή λεκάνη στην οποία βρίσκεται. Τα νερά είναι πολλά το χειμώνα και την άνοιξη, ενώ είναι ελάχιστα το φθινόπωρο.

Ο Σπηλαιολογικός Ελληνικός Εξερευνητικός Όμιλος πραγματοποίησε το 1987 τέσσερις αποστολές με σκοπό την εξερεύνηση, χαρτογράφηση καθώς και φωτογράφιση του σπηλαίου. Οι σπηλαιολόγοι που συμμετείχαν είναι: Κομπιλήρης Δημήτρης, Βουτυρόπουλος Νίκος, Αναστασόπουλος Νίκος, Ζούπης Κώστας και Γεωργίου Σπύρος. Τότε εξερευνήθηκε όλη η καταβόθρα. εξαιτίας όμως έλλειψης χρόνου χαρτογραφήθηκε μόνο το πρώτο μισό τμήμα της, μήκους 750 μέτρων. Μια προσπάθεια ολοκλήρωσης της χαρτογράφησης το 1992 έμεινε χωρίς αποτέλεσμα, μια και η καταβόθρα, στο μέσον της περίπτωση, είχε αποφραχθεί από άμμο.

Η διαδρομή του σπηλαιολόγου μέσα στην καταβόθρα είναι δύσκολη και περιλαμβάνει περπάτημα, σχετικά εύκολη αναρρίχηση και χρήση σχοινιού, ενώ σε πολλά σημεία είναι απαραίτητο το κολύμπι.

Η περιγραφή

Η καταβόθρα έχει δύο εισόδους, η μία που δέχεται τα νερά του ποταμού και η άλλη που βρίσκεται ψηλότερα και είναι βάραθρο 70 μέτρων. Η τελευταία συναντά τον ποταμό σε μεγάλη αίθουσα που βρίσκεται σε απόσταση περίπου 30 μέτρων από την πρώτη είσοδο. Στην αίθουσα αυτή το νερό του ποταμού χάνεται σε σιφόνι που το παρακάμπτει κανείς ακολουθώντας 15μ. ψηλότερα ένα διάδρομο που σε αρκετά σημεία στενεύει, με αποτέλεσμα σε περίοδο βροχοπτώσεων να φράζεται από νερό. Μετά από 220μ. ο διάδρομος αυτός οδηγεί σε δεύτερη αίθουσα, όπου καταλήγει και το σιφόνι. Η αίθουσα αυτή, μήκους 90μ. και πλάτους 60μ., είναι μια από τις μεγαλύτερες που συναντιούνται σε ελληνικά σπήλαια. Διασχίζεται από τον ποταμό, ενώ δεξιά και αριστερά υπάρχουν λόφοι από άμμο και φερτά υλικά.

Μετά από αυτήν την αίθουσα η καταβόθρα κατηφορίζει κλιμακωτά, με μικρά βάραθρα, για να καταλήξει σε λίμνη μήκους 50 μέτρων. Στη συνέχεια, ένα τούνελ με σάρα από χαλίκια, ανηφορικό, κλίσης 45 και μήκους 100 μέτρων, κάτι το μοναδικό για ελληνικό σπήλαιο, οδηγεί σε τρεις αλληπάλληλες λίμνες, απ' όπου η καταβόθρα αρχίζει να κατηφορίζει. Στη συνέχεια της διαδρομής συναντάται σταλαγματικός σχηματισμός ύψους 15 μέτρων που θυμίζει καθεδρικό ναό. Μετά από κολύμπι σε κλειστά μικρές λίμνες φθάνει κανείς σε μεγάλη αίθουσα με ογκόλιθους που έχουν πέσει από την οροφή και τα τοιχώματα, ενώ αμέσως μετά υπάρχει λίμνη μήκους 50 μέτρων που καταλήγει σε ευρύχωρο σιφόνι. Εδώ τελειώνει η εξερεύνηση του σπηλαίου, μετά από διαδρομή περίπου 1.500 μέτρων. Μελλοντικός στόχος του ΣΠ.ΕΛ.Ε.Ο. είναι μια σπηλαιοκαταδυτική εξερεύνηση της καταβόθρας.

Κύριο χαρακτηριστικό αυτής της καταβόθρας είναι η ύπαρξη οικοσυστήματος, δύο πρώτες μεγάλες αίθουσες, κοντά δηλαδή στην είσοδο. Βάτραχοι, καβούρια, ψάρια και σαλαμάνδρες, όμοια με αυτά στο εξωτερικό ποτάμι, καθώς και αράχνες συνιστούν τη σπηλαιοπανίδα, ενώ μανιτάρια και άλλα

μικρά φυτά υπάρχουν στους αμμόλοφους της μεγάλης αίθουσας.

Αξιοσημείωτο είναι ότι τα ίχνη ζωής που διαπιστώθηκαν κατά την επίσκεψη του 1992 ήταν ελάχιστα. Τελειώνοντας, πρέπει να τονισθεί ότι η καταβόθρα δεν προσφέρεται για τουριστική αξιοποίηση ούτε και είναι σε θέση να υδροδοτήσει την περιοχή. Πιθανή έξοδος των νερών της είναι οι πηγές των Μανικιών, σε ευθεία απόσταση 2.100 μέτρα από την είσοδό της, καθώς και η πηγή Κολέθρα της κοινότητας Αγίου Βλασίου, σε απόσταση 6.750 μέτρα .

Η πηγή Κολέθρα

Αφού έγινε λόγος γι' αυτών την πηγή, αξίζει να αναφέρουμε με συντομία το χρονικό της εξερεύνησής της. Η Κολέθρα είναι η μεγαλύτερη πηγή της Εύβοιας, βρίσκεται σε υψόμετρο 60 μέτρων και υδρεύει 11 χωριά. Οι σπηλαιοδύτες, μέλη του Σπηλαιολογικού Ελληνικού Εξερευνητικού Ομίλου, Κομπλήρης Δημήτρης, Σπίνος Γιάννης και Νικολαΐδης Στέφανος εξερεύνησαν το 1989 και 1990 τριακόσια μέτρα υποβρύχια διαδρομής. Το χειμώνα και την άνοιξη η πηγή έχει την όψη λίμνης, ενώ το καλοκαίρι και το φθινόπωρο χαμηλώνει η στάθμη των νερών της, έτσι που η είσοδος της γίνεται μικρό βάραθρο και είναι στεγνά ορισμένα τμήματα της κοίτης. Μέχρι βάθους 30 μέτρων η κοίτη είναι σχεδόν κατακόρυφη, ύστερα γίνεται οριζόντια και συνεχίζει με κατεύθυνση δυτική σε βάθος 30- 40 μέτρων , έχοντας μέσο πλάτος και ύψος 10 μέτρα .

Συστηματική γεωλογική και υδρογραφική μελέτη της περιοχής σε συνδυασμό με σπηλαιολογική έρευνα θα μπορούσαν ίσως να αποκαλύψουν κάποια σχέση της πηγής με την καταβόθρα των Μανικίων.

Βουτυρόπουλος Νίκος, Αρχαιολόγος-Σπηλαιολόγος, μέλος ΣΠ.ΕΛ.Ε.Ο.

Κομπλήρης Δημήτρης, Ιατρός-Σπηλαιολόγος, μέλος ΣΠ.ΕΛ.Ε.Ο.

